

Tannteknikerfaget både i Norge og globalt er inne i en omstillingsfase. Med økende konkurranse, også fra utlandet, og rask digital utvikling, kan det være krevende å drive spesielt tanntekniske laboratorier. Det krever nytenkning og originale løsninger for å møte framtiden.

Tenner i Fokus ved Stein Brath har gjennom året besøkt flere laboratorier som har utviklet egenartede konsepter og spesialiserte produkter. I denne 17. artikkelen har vi besøkt Martin Feldmann Tannteknikk i Stavanger.

På besøk hos Martin Feldmann

Av Stein Brath (tekst og foto) | st-brath@online.no

Martin kommer fra Tyskland. Han begynte i tannteknikerlære i 1981 som han avsluttet med svenneprøve i 1985. I de påfølgende årene jobbet han på tre forskjellige laboratorier med varierte arbeidsoppgaver. På det siste laboratoriet han jobbet, hadde han ansvar for organisering av arbeidsflyten og kontroll av ferdige arbeider.

■ MARTIN FELDMANN TANNTÉKNIKK

En av kundene var en norsk tannlege, bosatt i Tyskland. Denne tannlegen flyttet tilbake til Norge i 1994. Vel hjemme i Norge fikk han kontakt med et laboratorium i Sandnes som søkte etter en vikar for et halvt år. Martin ble kontaktet, og reiste til Norge i mai 1995 for intervju, og for å se på jobben og forholdene. Martin takket ja til jobben. Etter dette halve året ble han overtalt til å bli et år til.

Martin hadde planer om å ta videreutdanning for å bli tannteknikermester, men han kunne utsette denne utdanningen med et år.

Før året var omme traff han henne som skulle bli hans kone. De vurderte å flytte til Tyskland hvor Martin gjerne ville begynne med videreutdanningen. Eller skulle de flytte til Bergen, hvor hans kone kom fra? Men det ble derimot noe midt imellom, nemlig Stavanger, hvor de fortsatt bor og trives.

Fra tidligere ansettelse var Martin vant med å gjøre alle arbeidsoppgavene på laboratoriet, og han har jobbet i flere år som kombinasjonstekniker, som innbefatter gull-, porselen-, stål- og akrylarbeid. Med sin allsidige erfaring begynte Martin eget laboratorium i 1999 i et fellesskap med tre tannleger.

Arbeidsmengden var bra fra første dag og den økte på slik at Martin etter hvert måtte ansette to tannteknikere. Han begynte snart å lage procerakroner. En kollega i Sandnes laget kappene til disse kronene. Samtidig anskaffet han seg en pressovn for produksjon av helkeramiske løsninger.

Martin fikk tidlig tilbud på fresemaskin og skanner, men han ventet til det kom et åpent system på markedet før han gikk til en slik anskaffelse, og han kjøpte da 3Shape. Han var muligens en av første laboratoriet som anskaffet en 3Shape skanner i Norge.

Fra den dagen, for mer enn ti år siden, har mengden skannede arbeider bare økt og økt fram til i dag, hvor Martin nesten bare leverer produkter som er skannet og frest. Støping av gullkroner er helt ute av produksjon. Et gullinnlegg i ny og ne holder støpeferdigheten ved like.

De siste årene har det blitt færre laboratorier på grunn av sammenslutninger og nedleggelser grunnet alder. Etter en nedgang i medlemstall for mange år siden er nå antall medlemmer i NTTF på vei opp. Med en slik tendens er det håp for faget.

I 2010 flyttet Martin i egne, nyoppussete, lyse og meget velegnede lokaler. Dessverre medførte flyttingen tap av noen kunder som igjen resulterte i at Martin i dag jobber alene, noe han trives med.

Han har en av sine beste kunder vegg i vegg, og dette tette samarbeid tjener både tannlege, tannteknikeren og ikke minst pasienten på.

Produksjonen hos Martin er nå ca. 60 % Zirkoniakroner/broer, 30 % E.max, resterende er skinner, helsett, partielle proteser etc. Han har som man forstår, en meget variert og interessant arbeidsdag.

I et tilbakeblikk sier han at hverdagen hans er noe helt annet nå enn for 10 år siden. Modellering, støping, tilpassing og lodding av metallkonstruksjoner er helt fraværende, arbeidet med Zirkonia gjør at alt er mye renere, mer presist og forutsigbart. I tillegg til egne arbeider skanner han for noen kolleger som ikke har egen skanner.

Noen av Martins kunder har anskaffet seg intraoral skanner, og da får Martin skanningen rett inn på datamaskinen.

Ferdig behandlede filer sender han så til et fresecenter til fresing av kroner/ broer og printing av modeller. Han har vurdert innkjøp av egen fresemaskin og 3D printer, men sier at dette ikke vil lønne seg for han som jobber alene.

Utviklingen i bransjen er både spennende og litt skremmende å se på. All nyutvikling av både programvare, nye materialer og nye løsninger av protetiske arbeider er meget interessant å følge med på. Som han sier: - På det området er tannteknikere nødt til å følge med, ellers blir man fort akterutseilt.

Et spennende moment er utviklingen hos tannlegene, mye av tradisjonelle tanntekniske arbeider blir ofte erstattet av kompositt som fyllingsmateriale. Her har produsentene gjort virkelig framskritt. Et annet spennende moment er intraorale skannere pluss fresemaskin og brennovn hos tannlegene.

Mange depoter og produsenter tilbyr ferdige «chairside» pakker til tannleger. Da blir tannlegen produsent av medisinsk utstyr og skal følge samme lover og regler som er pålagt oss. Tann-

legen må registrere seg i Utstysregisteret, skrive en ordre til seg selv med påfølgende nota og faktura. Tannlegen skal da også ha egen pasientjournal og et kvalitetssikringssystem.

Som det er blitt sagt mange ganger, er det viktig å holde seg oppdatert på alle fronter i faget, men man må ikke bli med på alt. Noe viser seg fort å være en døgnflue og man kan fort investere i noe som etter et år støver ned på lageret.

Det viktigste for Martin er å gjøre en så god jobb som mulig hver dag. Både for sin egen samvittighet, for tannlegen, med aller mest for pasienten. Pasienten står alltid først, og dette er Martin veldig tydelig på.

Martin var i sin tid i Tyskland aktiv i forbundssaker, han var sensor i svenneutdanningen og alltid opptatt av faget og videreutdanningen. Han var i noen år styremedlem i NTTF, var nestleder i to år og tok verv som styreleder i et år. Dessverre ble jobb, styreleder, trener i idrettsklubben og egen trening litt for mye, og han stilte ikke til gjenvalg i NTTF sitt styre. Han er meget opptatt av faget, leser mye faglitteratur og holder seg hele tiden oppdatert.

De siste årene har det blitt færre laboratorier på grunn av sammenslutninger og nedleggelser grunnet alder. Etter en nedgang i medlemstall for mange år siden er nå antall medlemmer i NTTF på vei opp. Med en slik tendens er det håp for faget. ■

DET SKJER I 2018

JANUAR

26.–27. Kurs i regnskaps- og økonomiforståelse, Oslo

FEBRUAR

16. Utgivelsen Tenner i Fokus nr. 1
21. Lederkonferanse
22. NTTF styremøte

APRIL

13.–14. Tandteknikerdagarna, Stockholm
20.–21. Fagdager HiOA 2018
27. Utgivelse av Tenner i Fokus nr. 2

MAI

24. NTTF styremøte

AUGUST

24. Utgivelse Tenner i Fokus nr. 3

SEPTEMBER

2. NTTF 84 år
20. NTTF styremøte
21. Årsmøte i NTTF
21.–22. **Fagsamling 2018**

OKTOBER

4.–6. NORdental, Lillestrøm
26. Utgivelse Tenner i Fokus nr. 4

DESEMBER

28. Utgivelse Tenner i Fokus nr. 5